

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.XI 1964.

Vijeće: dr Dušan Arneri, Gabro Badovinac, Viktor Franc

Stojnice i prekostojnice - Brodske samarice - Obveza na plaćanje naknade za prekostojnice postoji i kada stojnice nisu ugovorene - Isto tako nije preduvjet za plaćanje naknade za prekostojnice okolnost da je ta naknada ugovorena u određenom iznosu - Ako među strankama nije ugovoren poseban način iskrcaja, brodske samarice moraju biti toliko duge da omogućuju primanje i predaju tereta ispod čekrka

Medju strankama je nastao spor o naknadi za prekostojnice. Tužitelj je brodar, a tuženik špediter koji je primio robu. Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev s obrazloženjem da su brodske samarice bile prekratke za iskrcaj robe u žlitu preko koje se vršio utovar u vagone. U vremenskoj tablici, koju su potpisale obadvije stranke, bila je u ovom smislu i stavljena opaska, iz čega sud zaključuje da je do prekostojnica došlo brodarovom krivnjom.

Protiv ove presude tužitelj se žali.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio, a prvostepenu presudu ukinuo, i stvar vratio na ponovno sudjenje.

Razlogi drugostepenog suda su u bitnim crtama slijedeći:

Pravilno pobijana presuda na osnovi rezultata provedenog dokaznog postupka utvrđuje da prilikom zaključenja ugovora o prijevozu pšenice tužiteljevim brodom "Zapuntel" niti je ugovoreno trajanje stojnica, niti je utanačena visina naknade za prekostojnice.

Pogrešno, međjutim, odatle pobijana presuda izvodi zaključak da zbog toga tužitelj ne bi u osnovi imao prava na naknadu za prekostojnice. Ovo s razloga što u smislu odredbe čl.43. st.2. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova trajanje stojnica iznosi onoliko koliko je odredio lučki organ /ukoliko trajanje stojnica nije ugovorom o prijevozu utvrđeno/, tako da obaveza na plaćanje naknade za prekostojnice nije zavisna od toga da li je trajanje stojnica između krcatelja i brođara uopće ugovoreno. Isto tako nije ni ugovaranje visine naknade za prekostojnice preduvjet postojanja obaveze na plaćanje takove naknade. Pogrešnost protivnog

shvaćanja pobijane presude proizlazi iz odredbe čl.45, st.2. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, prema kojoj se visina naknade za prekostojnice /ukoliko visina nije ugovorena/ određuje prema visini naknade za prekostojnice i drugih sličnih brodova u istoj luci i u isto vrijeme, a ako to nije moguće, visina naknada određuje se prema visini naknade za prekostojnice drugih sličnih brodova u najbližoj luci i u isto vrijeme.

Prema izloženom tužitelj može u osnovi imati pravo na naknadu za prekostojnice, iako prilikom zaključenja ugovora o prijevozu ništa nije utanačeno u pogledu trajanja stojnica i visine naknade za prekostojnice.

Isto tako pobijana presuda griješi kad iz konstatacije vremenske tablice od 13.VIII 1962. godine zaključuje da je do zastoja u radu došlo zbog suviše kratkih brodskih samarica, i da tužitelj u osnovi nema prava na naknadu za prekostojnice. Prema sadašnje spomenutoj konstataciji vremenske tablice brodske samarice su bile prekratke, jer se "baja" natovarena pšenicom nije mogla izvući u razini žlite preko koje se vršio utovar u vagone. Kako se vidi dužina brodskih samarica nije odgovarala samo za jedan naročiti način iskrcaja pšenice iz broda, koji nužno traži duže samarice, nego li su one potrebne za iskrcaj ispod čekrka. Kako međutim prema odredbi čl.41. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova brodar preuzima i predaje teret ispod čekrka, ako nije ugovoreno drukčije ili određeno prema mjesnim običajima, o nedovoljnoj dužini samarica u ovom slučaju moglo bi se govoriti samo onda kad bi samarice bile prekratke za iskrcaj pšenice ispod čekrka. Tuženik ni ne tvrdi da dužina samarica nije dopuštala uredan iskrcaj tereta ispod čekrka.

Valja posebno istaknuti da između stranaka nije ugovoren posebni način iskrcaja, pa se u smislu dispozitivne odredbe čl.41. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova ima uzeti da je tužitelj-brodar bio dužan teret predati ispod čekrka.

N.P.

Bilješka. - U gornjoj presudi sud je, među ostalim, stao na stajalište: ako stranke nisu ništa ugovorile u pogledu trajanja stojnica, da na osnovi čl.43. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova određuje lučki organ. Međutim, prema čl.52. istoga zakona njegove odredbe o stojnicama i prekostojnicama primjenjuju se samo onda ako ugovorom ili mjesnim običajem nije određeno drukčije. Iz toga proizlazi da je u konkretnom slučaju prvenstveno trebalo uzeti u obzir lučke običaje, a odredbu lučkog organa samo onda ako lučki običaji ne postoje. Izgleda nam da je Lučka

kapetanija koja je bila zapitana o trajanju prekostojnica dala odgovor u smislu lučkih uzanaca, pa prema tome na gornji spor ovo, po našem mišljenju, nepravilno stajalište suda nije utjecalo.

N.P.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 27.IV 1965.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ratko Zlodre, dr Branko Jakaša

Prijevoz kamionom - Agent - Vozarina - Naručitelj prijevoza koji bez prigovora primi od vozara prijevoznicu, dužan je platiti vozarinu koja pada na njegov teret uz prijevoznicu - Za vozara je irelevantno da li je naručiteljev agent prilikom zaključenja ugovora o prijevozu prekoračio punomoć - Naručitelj-vlastodavac dužan je izvršiti ugovor prema uvjetima koje je zaključio agent, a ima pravo od agenta tražiti naknadu eventualne štete

Tužitelj je Autotransportno poduzeće, a tuženik poduzeće čiju je robu tužitelj prevezao. Tužitelj u tužbi navodi da je s tuženikovim agentom zaključio ugovor o prijevozu na temelju kojega je dio vozarine za izvršeni prijevoz morao platiti tuženik. Prvostepeni sud je tužbu odbio, jer da nakon provedenog postupka nije utvrdio da je tužitelj dokazao osnovanost svoga zahtjeva. Nije naime utvrđeno da je prijevoz izvršen po tuženikovoju narudžbi uz klauzulu da će on snositi dio vozarine.

Protiv ove presude tužitelj se žali, navodeći da je sud pogriješio što nije uzeo u obzir prijevoznicu koja je bila priložena spisu. U toj prijevoznici bilo je navedeno da dio vozarine plaća tužitelj. Ugovor je sklopio tuženikov agent, koji je u svemu obvezao tuženika.

Drugostepeni sud je žalbu djelomično uvažio iz sljedećih razloga:

Žalba tužiteljeva djelomično je osnovana.

Iz prijevoznice br.5921 od 28.IV 1964.g, koja je priložena spisu, slijedi da je tuženi naručitelj prijevoza i pošiljalac, odnosno njegovo predstavništvo u Rijeci, a primalac robe da je "Tehnomerkur", Karlovac. Ova prijevoznica predstavlja ugovor sklopljen između naručitelja prijevoza - tuženog i vozara - tužitelja. Iz prijevoznice slijedi da je prevožena razna roba, i da je bila ugovorena vozarina u iznosu od din. 14.320,- s time da primalac robe plaća dio vozarine od din. 11.400,- a pošiljalac din. 2.840.- Kad je naručitelj pri-